

Raadhuisplein 1
7811 AP Emmen
t. 14 0591
f. 0591 377602

Postbus 30001
7800 RA Emmen
e. gemeente@emmen.nl
i. gemeente.emmen.nl

Aan de raad van de gemeente Emmen

team
Beleid leefomgeving

ons kenmerk	zaaknummer	bijlage	behandeld door
104382-2025:727593	104382-2025	2	J. Lobbezoo
datum	telefoon	fax	e-mail
17 april 2025	14 0591		gemeente@emmen.nl

onderwerp
Voortgangsdokument RES-regio Drenthe 2025

Geachte leden van de raad,

Met deze brief bieden wij u het Voortgangsdokument RES-Drenthe 2025 aan. Hieronder geven wij een korte schets van de inhoud van het document en ontwikkelingen in het energieveld.

Aanleiding en status Voortgangsdokument RES-regio Drenthe

In 2021 is de Regionale Energiestrategie (RES)-Drenthe 1.0 vastgesteld door gemeenteraden, Provinciale Staten en Algemeen besturen van waterschappen. Dit document bevat de bijdrage van RES-regio Drenthe aan de landelijke doelstelling voor het opwekken van tenminste 35 terawattuur (TWh) hernieuwbare elektriciteit op land in 2030. Drenthe draagt hieraan 3,45 TWh bij. Deze duurzame energie wordt op land opgewekt met windmolens, zonneparken en grote zonnedaken.

In 2023 heeft u het eerste Voortgangsdokument van de RES-regio Drenthe ontvangen. Het voorliggende tweede Voortgangsdokument RES-regio Drenthe 2025 blikt terug op de afgelopen twee jaar. Het laat zien waar RES-regio Drenthe op dit moment staat, wat er is gebeurd en waaraan wordt gewerkt. Het document is informerend en niet kaderstellend. Er staan geen aanvullende ambities in. We werken nog steeds binnen de kaders van RES 1.0-regio Drenthe, die de raad in 2021 heeft vastgesteld.

Dit voortgangsdokument is een momentopname richting 2030. Het document geeft een stand van zaken op weg naar de doelen voor 2030. Enerzijds gaat het om gerealiseerde projecten, anderzijds komen ook aandachtspunten en ontwikkelingen aan de orde. Aandachtspunten die relevant zijn voor het behalen van de gezamenlijke doelen, zijn onder meer voldoende transportcapaciteit op het elektriciteitsnetwerk, tijdige vergunningverlening en ondersteuning voor lokaal eigendom.

Ontwikkelingen wet- en regelgeving energietransitie

Sinds de publicatie van het Voortgangsdokument 2023 zijn op nationaal niveau ontwikkelingen geweest die de energietransitie raken. De aangescherpte voorkeursvolgorde zon is daar het meest prominente voorbeeld van. Deze volgorde werkt met vier treden, waarbij trede 4 zoveel mogelijk ontmoedigd moet worden:

Trede 1: Zonnepanelen op daken en gevels

Trede 2: Onbenutte terreinen in bebouwd gebied

Trede 3: Onbenutte terreinen in landelijk gebied (zoals bijvoorbeeld bermen snelwegen, stortplaatsen)

Trede 4: Landbouw- en natuurgronden

De provincies hebben de opdracht gekregen deze volgorde te vertalen in ruimtelijk beleid. Uitgangspunt daarbij is dat RES-afspraken over opwekdoelen blijven staan.

Daarnaast zijn op nationaal niveau wetten voorbereid zoals de Energiewet, Wet collectieve warmte en Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie. Ook zijn de afgelopen jaren verschillende programma's opgezet en plannen uitgewerkt, die een relatie hebben met de uitvoering van de RES 1.0, maar geen gevolgen voor de afspraken uit de RES 1.0. Denk hierbij aan het Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie en het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK).

Stand van zaken

Uit het Voortgangsdokument blijkt dat op 31 december 2024 met de huidige opwek van 2,01 TWh een aanzienlijk deel van de Drentse bijdrage van 3,45 TWh is gerealiseerd, namelijk 58%. In het Voortgangsdokument 2023 bedroeg de realisatie nog 55,3%. Op 31 december 2024 zat er voor 0,61 TWh aan projecten in de pijplijn en er stond 1,07 TWh als te realiseren ambities open.

Door met name netcongestie is het niet gelukt om alle ambities uit de RES voor 1 januari 2025 te vertalen naar concrete plannen, projecten en vergunningen. Private initiatiefnemers willen immers voorafgaand aan een vergunningsaanvraag en grote investeringen eerst zekerheid over netcapaciteit hebben.

Gemeente Emmen in de RES-Drenthe

Gemeente Emmen heeft binnen de totale RES-bijdrage een verschuiving doorgevoerd van een deel van de windenergie-opgave naar grootschalige zon op dak. Hierin is de raad meegenomen. Voor de tweede windlocatie N34 heeft initiatiefnemer Pure Energie een concreet plan en worden de voorbereidingen voor uitwerking getroffen.

Sinds het Voortgangsdokument 2023 zijn in gemeente Emmen geen nieuwe zon op land-projecten gerealiseerd. Netcongestie is daarvoor nog steeds een belangrijke reden. Zolang er geen zicht is op aansluiting, beginnen ontwikkelaars en bedrijven niet aan zonneprojecten op respectievelijk land en daken. De Zonneroute A37 heeft hier in principe geen last van, omdat onder andere dit project aanleiding was voor uitbreiding van het net met de aanleg van het hoogspanningsstation Veenoord-Boerdijk. Voor de Zonneroute (circa 9% van de Emmense bijdrage aan de RES) is een marktconsultatie geweest, op basis waarvan Rijkswaterstaat de tender voor realisatie gaat opstellen en in de markt gaat zetten.

De realisatiecijfers voor grootschalige zon op dak zijn naar beneden bijgesteld, als gevolg van een nieuwe meetmethode binnen de RES-regio Drenthe. Sinds de start van de Regionale Energiestrategie (RES) in april 2021 zijn meetmethoden van het RES-werkbureau geëvolueerd door verbeterde inzichten en nauwkeurigere inwinningsmethoden. Voor gemeente Emmen betekent dit een daling van 0,088 TWh (Voortgangsrapportage 2023) naar 0,055 TWh nu.

Welke opgaven zijn er voor RES-Drenthe in de komende jaren?

Het streven vanuit de gemeente Emmen en andere RES-partners is nog steeds om de opwekdoelen voor 2030 te halen. Het jaartal 2030 zal als gevolg van netcongestie naar verwachting niet gehaald worden. Dat laatste is zowel vanuit Nationaal Programma RES (NP RES) als RES Drenthe geen breekpunt. In de meest recente stand van zaken van NP RES (december 2024) staat immers dat de landelijke doelstelling uit het Klimaatakkoord – ten minste 35 TWh grootschalige wind- en zonne-energie in 2030 – waarschijnlijk wel wordt gehaald.

Het realiseren van lokaal eigendom blijft in de praktijk een grote uitdaging, ondanks de inspanningen vanuit overheden en lokale energiecoöperaties. Hier zijn verschillende oorzaken voor aan te wijzen. De nieuwe Energiewet (ingangsdatum 1 januari 2026) maakt het voor gemeenten mogelijk om een inspanningsverplichting op te leggen aan initiatiefnemers, maar juridisch is lokaal eigendom niet afdwingbaar. Daarnaast is het voor energiecoöperaties steeds moeilijker om hun businesscase rond te krijgen door onder meer strengere financieringseisen en gestegen verzekeringspremies.

Binnen de kaders van de Emmense Structuurvisie Zonneakkers zit nog ruimte voor zonne-energie projecten. Dit zijn locaties in trede 2 van de landelijke voorkeursvolgorde zonne-energie. Marktpartijen geven echter aan dat deze resterende percelen te kleinschalig zijn voor projectontwikkeling. De landelijke voorkeursvolgorde zonne-energie maakt het moeilijker om van onze eigen Structuurvisie Zonneakkers af te wijken.

Inzet vanuit de gemeente wordt nu vooral gepleegd op het faciliteren van het project windenergie N34, het ondersteunen van lokaal eigendom bij de Zonneroute A37, het faciliteren van netbeheerders TenneT en Enexis bij de verzwaring van de netinfrastructuur en het begeleiden en adviseren van ondernemers rond zon op dak.

Vervolgstappen

Op dit moment wordt gewerkt aan een nieuwe ambtelijk-bestuurlijke samenwerkingsstructuur rond de energietransitie in Drenthe. Voorheen maakte de RES-samenwerking een uitvoeringsstrategie voor de komende jaren. Voor de periode 2025-2027 gaat de nieuwe regionale samenwerkingsstructuur dit oppakken. In de tussentijd werken de RES-partners door aan de lopende opdrachten en projecten die nodig zijn om de ambities, zoals afgesproken in de RES 1.0, te realiseren.

Financiën

Voor de uitvoering van de RES ontvangt de RES-regio Drenthe een doeluitkering van het Rijk. Tot nu toe is het gelukt om het proces binnen de doeluitkering van het Rijk uit te voeren. De verwachting is dat ook voor de komende periode lukt. Aanvullend heeft het Rijk voor de versterking van de natuur en ecologie bij energieprojecten een kwaliteitsbudget beschikbaar gesteld. Voor het verbeteren van de regionale energie-infrastructuur is ook een aanvullende (rijks)uitkering beschikbaar.

Communicatie

Op dinsdag 22 april komt het Voortgangsdokument RES-regio Drenthe 2025 in de openbaarheid met een gezamenlijk persbericht. Op donderdag 24 april en dinsdag 6 mei vinden er 's avonds digitale informatiebijeenkomsten plaats voor de raadsleden, statenleden en leden van de algemeen besturen van de waterschappen.

We vertrouwen erop dat het Voortgangsdokument u een helder inzicht geeft in waar de Drentse RES staat en wat de bijdrage van gemeente Emmen hierin is.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Emmen
de gemeentesecretaris

de burgemeester

M. Plantinga-Leenders

H.F. van Oosterhout